

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว้าประเทศ
(วัดกัรณทอ)

งานศิลปหัตถกรรมประเภท ศิลปะการฟ้อนนกกิ่งกะหร้า

คำว่า “กิ้งกะหฺร่า” เป็นคำในภาษาไทยใหญ่ที่กลายเสียงมาจากภาษาบาลีในคำว่า “กัณฐี” ส่วนคำว่า กัณฐ โดยความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง อมนุษย์ในนิยาย ที่มีความหมายอยู่ด้วยกัน 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเป็นครึ่งคนครึ่งนก ท่อนบนเป็นคนท่อนล่างเป็นนก อีกชนิดหนึ่งมีรูปร่างเหมือนคน เมื่อจะไปไหนมาไหนก็จะใส่ปีกใส่หางบินไป คำว่า กัณฐ ต่อมาจึงเพี้ยนมาเป็นสำเนียงของคนไทยว่า “กิ้งกะหฺร่า” ส่วนชาวไทใหญ่ในอดีตมักใช้คำว่า “นางนก” แทนคำว่า “กิ้งกะหฺร่า”

การ “ฟ้อนนกกิ้งกะหฺร่า” หรือ “รำนกกิ้งกะหฺร่า” เป็นศิลปะชั้นสูงอันสะท้อนเอกลักษณ์ความเชื่อตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวไทใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศสหภาพเมียนมาร์ และได้แพร่หลายเข้ามาสู่ประเทศไทยในพื้นที่ล้านนาภาคเหนือ เมื่อครั้งที่ชาวไทใหญ่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ทางภาคเหนือของไทย ในแถบจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน โดยได้รับความนิยมและมีการสืบทอดชัดเจนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีชื่อเสียงในการแสดง “ฟ้อนนกกิ้งกะหฺร่า” มากที่สุด

ชุดนกกิ้งกะหะร่า ถือเป็นงานฝีมือที่สะท้อนเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมชาวไทยใหญ่ ที่มีจินตนาการตัดแปลงวัสดุใกล้ตัว ให้กลายเป็นเสมือนตัวกิ้งกะหะร่า หรือกิ้งกะหะร่า สัตว์ป่าหิมพานต์ตามความเชื่อของคนในอดีต ที่ออกมาพ่อนรำรายร่าต้อนรับสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้าในเทศกาลวันออกพรรษา โดยชุดนกกิ้งกะหะร่า นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ ปีก หาง และลำตัว ปีกและหางมีโครงสร้างที่ทำจากไม้ไผ่ นำมาเหลาขึ้นเป็นโครงเย็บติดด้วยผ้าสวยงาม อาทิ ผ้าลูกไม้ ผ้าแพร และ ผูกโยงด้วยเชือก ให้ปีกและหางสามารถกางออกได้เหมือนปีกนก โดยปีกและหางผูกเชือกให้คล้องกับข้อมือ เพื่อใช้บังคับ

ในการร่ายรำ ส่วนลำตัวสวมใส่เสื้อกางเกงสีเดียวกัน ในอดีตชุดนกกิ้งกะหะร่าจะมีปีกและหางแยกกัน แต่ในปัจจุบันบางที่ ทำให้ปีกและหางเป็นชิ้นเดียวกันเพื่อสะดวกในการจัดทำ โดยสมัยก่อนนั้นจะใช้กระดาษสามาย้อมสี เอามาตกแต่งให้เป็นลวดลายให้ดูสวยงาม และให้ผู้ชายที่สูงอายุเป็นคนรำโดยจะใช้หน้ากากสวมใส่แทนการแต่งหน้า ช่างผู้ทำส่วนใหญ่จะเป็นผู้สอนทำรำในการพ่อนนกกิ้งกะหะร่าไปพร้อมกัน ซึ่งมีเชื้อสายไทใหญ่ ส่งต่อภูมิปัญญาทางประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามสู่ชนรุ่นหลังต่อไป

ส่วนปีกกิ้งกะหระ

เอกลักษณ์เครื่องแต่งกายการฟ้อน นกกิ้งกะหระในวัฒนธรรมชาวไทใหญ่

องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายนกกิ้งกะหระเพื่อการแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหระนั้นจะมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ปีก หาง และลำตัว เฉพาะปีกและหางทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย ส่วนลำตัวผู้ฟ้อนจะใส่เสื้อผ้าสีเดียวกับปีกและหาง (อุปกรณ์การฟ้อนนี้พบว่าบางแห่งมีเฉพาะหางเท่านั้น การทำตามแบบโบราณดั้งเดิมจะแยกปีก แยกหางออกจากกัน ปัจจุบันทำรวมกันไปเพื่อให้สะดวกและง่ายขึ้น) ปีกนกกิ้งกะหระ ส่วนมากจะนำเอาไม้ไผ่ทำเป็นปีกยาวประมาณ 70 เซนติเมตร กว้าง 100 เซนติเมตร

สำหรับใบหน้ากิ้งกะหระ นำเอาดินเหนียว มาจัดทำแบบหรือ บล็อก เสร็จแล้วก็นำกระดาษสาตากวางแห้งแล้ว ก็นำสีขาวมาทาทั้กระดาษสา เสร็จแล้วก็จะได้น้ำกาศสีขาวมาสวมเข้ากับใบหน้า พร้อมกับแต่งหน้าตาให้สวยงาม ในปัจจุบันไม่นิยมสวมหน้ากาก สำหรับบนศีรษะใช้ผ้าสีสวยสดพันรอบศีรษะ คล้ายกับการแต่งตัวลูกแก้ว หรือสำอางของชาวไทใหญ่ ตัวสวมกิ้งกะหระ คล้าย ๆ กับกางเกงขาสั้นแบบหลวม ๆ สวมเสื้อแขนยาว แล้วนำผ้าสีสวยสด หรือผ้าลูกไม้มาเย็บกับคอเสื้อเป็นชั้น ๆ และมีสายสะพายทับกันตรงด้านหน้าอกเสื้อและด้านหลังของตัวเสื้อ สำหรับอัญมณีจะตกแต่งบริเวณ ข้อศอก และข้อมือ สำหรับกางเกง สวมกางเกงขายาว จะมีอัญมณีประดับตรงเข่า และข้อเท้า ดูแล้วคล้ายกับผีเสื้อ

ที่มาความเชื่อเกี่ยวกับ การฟ้อนนกกิ้งกะหრა

การ “ฟ้อนนกกิ้งกะหრა” ถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในเทศกาลวันออกพรรษาของชาวไทยใหญ่ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายร้อยปี ด้วยเหตุที่ชาวไทยใหญ่นับถือศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัดเทศกาลออกพรรษา ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 จึงเหมือนเป็นประเพณีที่ชาวไทยใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ด้วยถือเป็นวันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มายังโลกมนุษย์

ดังเรื่องราวพุทธประวัติที่เล่าขานกันว่า ในวันออกพรรษาเป็นวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มายังโลกมนุษย์ หลังจากที่พระองค์ได้เสด็จไปจำพรรษา และแสดงพระธรรมเทศนาโปรดเทพบุตรพุทธมารดา ซึ่งอยู่สวรรค์ชั้นดุสิต แต่ลงมาฟังพระธรรมเทศนาที่ชั้นดาวดึงส์ ครั้นถึงวันปวารณาออกพรรษา วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 พระพุทธองค์จึงเสด็จลงสู่โลกมนุษย์ทางบันไดทิพย์ทั้ง 3 ได้แก่ บันไดเงิน บันไดทอง และ บันไดแก้ว ซึ่งสักกเทวราช (พระอินทร์) ให้พระวิษณุกรรมเนรมิตทอจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์สู่โลกมนุษย์ เมื่อความทราบดังนั้นเหล่าบรรดาสิงสาราสัตว์น้อยใหญ่ในป่าหิมพานต์แดนไกล และนักสิทธิ์วิทายาธรูปร่างแปลก ๆ รวมถึงมนุษย์ต่างกึ่งินดีที่จะได้พบกับพระพุทธองค์ จึงมีการเตรียมการแสดงไว้คอยต้อนรับด้วยพากันมาฟ้อนรำแสดงความยินดีในการเสด็จกลับมาของพระพุทธเจ้า

คนไทยใหญ่ยึดเหตุการณ์ในพุทธประวัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมา จึงจำลองชุดเครื่องแต่งกายขึ้นมาสวมใส่และฟ้อนรำคล้ายกับเป็นสัตว์ในป่าหิมพานต์เพื่อต้อนรับพระพุทธเจ้า จนกลายเป็นประเพณีของชาวไทยใหญ่ที่นิยมแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายที่มีส่วนปีก ส่วนหางและลำตัวแบบนกกิ้งกะหრა หรือกิงนร แล้วรำรำเลียนแบบอากัปกิริยาตามจินตนาการที่เสมือนเป็นนกกิ้งกะหრა เรียกกันว่า “การฟ้อนนกกิ้งกะหრა” หรือ “รำกิ้งกะหრა” เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ในเทศกาลวันออกพรรษาของทุกปี

เมื่อ “การฟ้อนนกกิ้งกะหრა” ของชาวไทยใหญ่เป็นประเพณีที่ถูกเผยแพร่ออกไปในวงกว้าง จึงกลายเป็นที่นิยมแสดงในโอกาสสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแสดงในช่วงของวันออกพรรษาแล้ว โดยเฉพาะในแถบจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย และเชียงใหม่

ด้วยจินตนาการว่านก “กิ้งกะหრა” หรือกิงนร หรือกิงนรี เป็นอมมนุษย์เป็นครึ่งคนครึ่งนก หรือนัยว่ามีรูปร่างเหมือนคน เมื่อจะไปไหนมาไหนก็จะใส่ปีกใส่หางบินไป ชาวไทยใหญ่ได้จำลองชุดนกกิ้งกะหრაขึ้นมาสวมใส่ ประกอบด้วยชุดที่มีส่วนปีก ส่วนหางและลำตัว มีท่วงท่ารำที่อ่อนช้อย เรียกชื่อการแสดงนี้ว่า “ระบำนกกิ้งกะหრა” หรือ “ฟ้อนนกกิ้งกะหრა” อันสะท้อนเอกลักษณ์ตามแบบฉบับและวิถีของชุมชนชาวไทยใหญ่ โดยเฉพาะในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นับจากในอดีตจวบจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะทำรูปร่างลักษณะ แตกต่างกันไปและมีชื่อเรียกต่างกันไปอีกหลายอย่าง

ศิลปะการแสดงฟ้อนนกกิ่งกะหร่า ที่สะท้อนถึงวิถีแห่งชาวไทใหญ่

ความสำคัญของการฟ้อนนกกิ่งกะหร่า อยู่ที่ผู้ฟ้อนที่
จะต้องมีทักษะความชำนาญใช้ปีก ใช้หางเพื่อสามารถแสดง
ศิลปะการฟ้อนได้อย่างมีชั้นเชิงและลีลาที่งดงาม และฟ้อนให้
สอดคล้องกับทำนองและจังหวะของกลองด้วย

ส่วนท่ารำ จะเป็นท่าที่เลียนแบบอากัปกริยาของนก
เช่น ขยับปีก ขยับหาง บิน กระโดดโลด

เต้นไปมาตามจังหวะของกลอง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรี
สำคัญในการกำหนดท่าการฟ้อนกิ่งกะหร่า บางครั้งจะแสดง
คู่ชายหญิงโดยสมมุติเป็นตัวผู้และตัวเมีย แต่ส่วนใหญ่ที่พบมัก
เป็นตัวเมีย จึงมีชื่อเรียกตามที่เห็นอีกชื่อคือ “ฟ้อนนางนก”
หรือ “ก้านางนก”

ท่าแถบ (การโฉบถลา)

ลักษณะของท่าฟ้อนของการฟ้อนนกกิ่งกะหร่า ที่สำคัญมีการสื่อความหมาย 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่งแสดงถึงความเคารพบูชาพระพุทธเจ้า
ด้วยท่าไหว้ ลักษณะที่สองเป็นการเลียนแบบธรรมชาติของ
นก ได้แก่ ท่าแถบ (การโฉบถลา) ท่านกขยับตัว ท่านกเดิน
ท่านกอวดปีก ท่านกเล่นน้ำ ท่านกกระโดด ท่านกไขร่อน ท่าน
กกระพือปีก ท่านกเตรียมบินและท่านกเหิร และลักษณะที่
สามแสดงถึงความรื่นเริงสนุกสนานในการฟ้อนของนกด้วย
การแสดงลีลาการขยับปีกหางได้อย่างพลิ้วไหวสวยงาม การ
ขยับส่วนมือเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว สื่อถึงกิริยาของ
นกได้อย่างเป็นธรรมชาติ

กระบวนการของการฟ้อนนกกิ้งกะหรี ที่สำคัญมีอยู่ 5 ท่ารำ

ตอนที่นางนกกิ้งกะหรีรำออกมาเป็นฝูง (ใช้คนแสดงท่ารำหลายคน) เป็นแสดงออกถึงตอนที่พระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงมาจากสวรรค์แล้วพวกนางนกกิ้งกะหรีแสดงออกถึงความดีที่ได้มาต้อนรับพระพุทธรูปเจ้า

ตอนที่กิ้งกะหรีแสดงทำนั้งกราบไหว้ แสดงออกถึงความเคารพพระพุทธรูปเจ้าตอนเสด็จมาถึงแล้ว (หรือเป็นการเคารพแขกผู้ชมด้วย)

ตอนที่กิ้งกะหรีแสดงท่ากระโดดและตีดา ซ้าย-ขวา และก้มหัวขึ้น-ลง แสดงถึงกิ้งกะหรีกำลังจัดแต่งขนและปีก หาง

ตอนนกกิ้งกะหรี เกี่ยวพาราสีกันตกตัวเมียจะนั่งยอง ๆ และเดินไปตามจังหวะดนตรีโดยนกตัวผู้จะรำไปรอบ ๆ นกตัวเมียแสดงออกถึงนกตัวผู้มีความรักชอบพอนกตัวเมีย

ตอนที่นกกิ้งกะหรีท่ากระพือปีกและรำไปรอบ ๆ แสดงออกถึงการสนุกสนานรำเริง และดีใจที่มาเจอกันตามประสาของนก และยังมีท่ารำต่าง ๆ ที่ครูผู้สีกสอนอาจจะคิดค้นหรือประยุกต์ขึ้นมาเองเพื่อประกอบท่ารำให้มีท่ารำมากยิ่งขึ้นและสวยงาม

ส่วนประกอบที่สำคัญของเครื่องแต่งกายของผู้แสดง รำกิ้งกะหรีคือ

หาง โดยหางจะมีลักษณะเป็นแผ่น 3 หางเรียงจากใหญ่ไปหาเล็ก

ปีก โดยปีกจะมี 4 แผ่น มีแผ่นใหญ่ 2 แผ่น แผ่นเล็ก 2 แผ่น คือปีกที่มัดติดเอว 1 คู่ บังหน้า 1 อัน คาบคอก 1 อัน หัวนก 1 หัว

เสื่อ-กางเกงสีเดียวกับปีกนก 1 ชุด

ส่วนหางและปีก

กรรมวิธีการทำองค์ประกอบ ชุดเครื่องแต่งกายนกหรือกิ้งกะหรี่า

อุปกรณ์

ไม้ไผ่ ผ้าลูกไม้ เข็มขัดสนาม ลวด ด้าย กาว กระจดาขสี ผ้าแข็ง เคลือบ มุก ดิ้น ไม้ไผ่ ผ้าลูกไม้ เข็มขัดสนาม ลวดสายไฟ สายไฟที่นำใส่ลวดออกแล้ว ด้าย อุปกรณ์อื่นๆ

องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายนกกิ้งกะหรี่าเพื่อการแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหรี่านั้นจะมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ปีก หาง และลำตัว เฉพาะปีกและหางทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย เนื่องจากเนื้อเหนียว ไม้แข็งกระด้าง และหาได้ง่ายในท้องถิ่น นำมาจักเป็นซี่ก เหลกาให้สวยงาม จากนั้นนำมาตากแดด ให้แห้งเพื่อไม่ให้แมลงเกาะ ซึ่ง 1 ชุด ขนาดใหญ่จะใช้ไม้ไผ่มากถึง 35-40 ซีก ซึ่งในแต่ละส่วนจะทำเป็นโครงก่อน แล้วนำผ้าแพรสีต่าง ๆ ติดหุ้มโครง และใช้กระจดาขสีติดเป็นลวดลายตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นนำมาประกอบกันโดยใช้ยางรัด เชือกหรือหวายรัดให้แน่นพร้อมทำเชือกโยงบังคับปีกและหางสำหรับดึงให้สามารถกระพือปีก และแผ่หางได้เหมือนนก ส่วนลำตัวผู้ฟ้อนจะใส่เสื้อผ้าสีเดียวกับปีกและหาง นอกเหนือจากนี้ ส่วนของศีรษะอาจมีการโพกผ้าหรือสวมหมวกยอดแหลมหรือสวมหมวกาก ซึ่งแล้วแต่ความนิยมของท้องถิ่น

การตัดเย็บชุดกึ่งกะหร่า

ขั้นตอนการทำ

ตัดไม้ไผ่แก่ นำมาผ่าเป็นซี่ความยาวพอประมาณ เหลลาให้กลมให้มีลักษณะโคนใหญ่ตรงปลายเล็กและเจาะรูให้พอดี พอที่จะนำลวดสอดเข้าไปได้ และเอากระดาษสีมาทากาว แล้วพันกับไม้ที่เหลือไว้ นำผ้าลูกไม้มาตัดเย็บตามขนาดความยาวของไม้โดยจะใช้ผ้าลูกไม้ 2 สี นำผ้าลูกไม้สีอีกสีมาทำระบายที่หางและปีก

นำผ้าที่ตัดเสร็จแล้วมาเย็บติดกับไม้ เสร็จแล้วเอาลวดมาสอดเข้ากับรูที่เจาะไว้โดยใช้สายไฟคั่นตรงกลางเป็นท่อน ๆ แล้วนำมาเย็บติดกับเข็มขัด แล้วแต่งสีเส้นให้สวยงาม

กาบคอ นำผ้าแข็งมาตัดเป็นรูปทรง นำผ้าสีมาเย็บทับกับผ้าแข็ง แล้วประดับด้วย เคลือบ, มุก ที่มีสีสวยงาม

ปีกติดเอว นำผ้าแข็งมาตัดเป็นรูปปีกเล็ก และนำผ้าสีมาเย็บติดทำเหมือนกาบคอ

หัวนก นำวัสดุที่เหลือใช้ เช่น โฟมในหมวกกันน็อค นำโฟมตัดแต่งคอและปากนำลวดมาคาดกับหมวกแล้วให้ปลายชี้ขึ้นข้างบน และนำคอและปาก ที่ตัดไว้มาเสียบกับลวดให้เป็นหัวนกแล้วนำกระดาษสีให้เป็นสีเดียวกับ ปีกนก นำมาเสียบตรงหัวนก และหมวก

ขึ้นโครงไม้ไผ่

นำผ้าเย็บติดกับไม้ไผ่

ติดกาบคอ

ปัจจุบันการแสดงนกกิ้งกะหระ้าใช้แสดง คู่กับการฟ้อนโต หรือ ตัวโต ที่ออกมาพร้อมรำรำยรำยดีในการเสด็จต้อนรับ พระพุทธรองค์ด้วยเช่นกัน โต หรือ ตัวโต เป็นจินตนาการของ สัตว์ในป่าหิมพานต์อีกชนิดนี้ เป็นสัตว์สี่เท้า ส่วนหัวมีลักษณะ คล้ายเสี้ยนผา มีขนยาวปุกปุย บางตัวไม่มีขน บางตัวมีหัวคล้าย มังกร เฉพาะที่ปากมีการออกแบบให้ขยับและคาบสิ่งของได้ ปัจจุบันที่นิยมคาบธนบัตร จากผู้ชมที่ชื่นชอบการแสดงและ ให้รางวัลกับตัวโตกลับมา

การแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหระ้า ในปัจจุบันจะนิยม ใช้แสดง ในงานต่าง ๆ และจะนิยมในงานมงคลต่าง ๆ ของชาวไทยใหญ่ เช่น งานออกหว่า (ออกพรรษา) งานปีใหม่ไต งานหลู่ข้าวใหม่ งานปอยครุหมอ งานปอยสา่งลอง งานปอยซอนน้ำ (สงกรานต์) แต่จะไม่แสดงในงานแต่งงาน เนื่องจากถือเป็นงานที่มีความ เกี่ยวข้องทางด้าน เพศสัมพันธ์ และไม่ทำการแสดงฟ้อนนก กิ้งกะหระ้าในงานศพหรืองานอวมงคล

การแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหระ้า ถือเป็นการแสดงของ ชาวไทใหญ่ ที่เป็นการรับใช้สังคม โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้อง ด้านศาสนา นอกเหนือจากงานด้านศาสนา ยังได้นำมาจัด แสดงในงานสำคัญของเมือง เช่น พิธีเปิดงานสำคัญต่าง ๆ ใน ชุมชนชาวไทยใหญ่ งานต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เป็นต้น

การแสดงนกกิ้งกะหระ้า มีความสำคัญทางวัฒนธรรม ของชุมชนที่ถือเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่าชาวไทยใหญ่ที่ควรค่า แก่การอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน เพราะเป็นการบ่งบอกถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ได้อย่างชัดเจน ผ่านศิลปะ การแสดง ผ่านการแต่งกายที่เป็นชุดจำลองนางนก ที่สะท้อน เส้นสายหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ งานฝีมือ ที่มีความล่งตัวระหว่างเครื่องแต่งกาย และท่วงท่าที่ผู้ฟ้อนจะ ต้องแสดงทักษะของลีลาที่พลิ้วไหว ใช้ปีกกับหางให้โบกสะบัด งดงามตามจังหวะดนตรี เพื่อแสดงถึงความสง่างาม และ อารมณ์ที่ยินดีปรีดา ถือเป็นการแสดงที่มีชื่อเสียงและกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ผู้มาเยือนในฐานะ แขกเมืองต้องได้รับชม ปัจจุบันมีการถ่ายทอดจากพ่อครูแม่ ครู สู่วัยรุ่นผ่านทางโรงเรียน ทั้งในหลักสูตร และเรียนตาม ความสนใจตามบ้านพ่อครูแม่ครู ซึ่งเด็ก ๆ จะเริ่มจากการหัด ฟ้อนก่อน แล้วจึงมารู้จักการทำชุดเครื่องแต่งกาย ที่มีรายละเอียดและความพิถีพิถันที่มากขึ้น การแสดง 1 ชุด มัก ประกอบด้วยนางนงมากกว่า 1 ตัว เพื่อให้เกิดความครื้นเครง แสดงออกถึงเหล่าสรรพสัตว์ที่มาร่วมแสดงความยินดีปรีดา

แหล่งที่มาข้อมูล และเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงการจัดทำข้อมูล

- นางจันทร์นิภา ทองคำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- นายสำอางค์ งามยอด จังหวัดเชียงใหม่
- นายมานพ ประเสริฐกุล จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่